

مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد

2024/07/23

Alain Lamballe

مترجم (دوکتور محمد عثمان تره کی)

پشتون ها: مردم با عظمت بی وطن ! ؟

بخش سوم

پشتون ها در افغانستان:

پس از پایان نظام استعماری انگریز در هند، پشتون های افغانستان به دلایل مختلف دست به شورش زدند. حکومت مرکزی توانست بر اوضاع مسلط شود. پشتون ها در زمان سلطنت ظاهر شاه و سردار داؤد که هر دو منسوب به قوم درانی بودند بقدر کافی در حاکمیت تمثیل میشدند. کانفدراسیون قبایل درانی بیش از 5 میلیون نفوس دارد. نخبه های جامعه پشتون که شعور ملی پشتون ها را تمثیل میکند، از بطن درانی ها برخاسته است.

کانفدراسیون قبایل غلجی زیاده تر از 9 میلیون نفر دارد. اکثریت طالبان منسوب به همین کانفدراسیون اند. در افغانستان همبستگی ملی نسبی است. وجود کشیدگی های قومی یک واقعیت است. پشتون ها همیشه در رهبری کشور قرار داشته اند. خزیدن تاجک ها برای قبضه قدرت سیاسی در 1929، 1992 و 1996 استثنا است. امروز اوضاع دارای خصوصیت منحصر به فرد است. رئیس جمهور پشتون است. اما پست های کلیدی در اداره ملکی، نظامی و استخبارات در قبضه تاجک ها قرار دارد. در قوای مسلح کرسی های قومانده و مراتب مادون در اختیار افسران تاجک قرار دارد. با وجود درز های قومی و مورال ضعیف، ما شاهد احساس قوی ملی در میان منسوبین اردو، استیم. هیچ اراده انفصال و تجزیه از بطن مادر وطن وجود ندارد.

پشتون ها در پاکستان:

با ملاحظه وزنه قوی پشتون ها در پاکستان این احتمال وجود دارد که در انتخابات تابستان 2018 سهم بندی سیاسی اقوام در پاکستان به شیوه بنیادی تغییر کند و لنگر آن افغانستان را تکان بدهد. (الن لامبال در بیان این مطلب به خیزش اخیر پشتون ها در پاکستان توجه میکند. تره کی.)

پشتون ها در پاکستان با داشتن 17 در صد نفوس، بعد از پنجابی ها دومین گروه قومی را تشکیل میکنند. آنها اکثراً در اجنسی های قبیلوی فدرال ایالت خیبر- پشتونخواه و بلوچستان زندگی مینمایند.

شورش متداوم اسلامیت های رادیکال بسیاری از پشتون های قبایلی و خیبر- پشتونخواه را ناگزیر به مهاجرت به مناطق امن ساخته است. مردمان مقیم، به مهاجرین تازه وارد روی خوش نشان نداده اند. پنجاب، سند و بلوچستان از مهاجرین پشتون با ترس و احتیاط پذیرائی میکنند. از وجود شورشیان در میان کاروان های مهاجرین در ترس هستند. قبضه به امکانات کار و شغل از جانب تازه واردین عامل مزید برخورد سرد مردم بومی با آنها است.

در کراچی یک اقلیت قابل ملاحظه پشتون ها سکونت دارد. درین شهر مناسبات میان پشتون ها و گروه مهاجر (مسلمانانی که بدنبال تجزیه هند در 1947 به پاکستان مهاجرت کردند) از یک سو و پشتون ها و سندی ها از جانب دیگر متشنج است. کراچی بار ها شاهد قتل های هدفمند پشتون ها بوده است.

علاوتاً پشتون ها درین شهر بزرگ مربوط ایالت سند، پس از طائفه مهاجر دومین گروه قومی را مقدم بر پنجابی ها و سندی های بومی میسازند. کراچی در واقع با پیشی گرفتن از کابل و پشاور، بزرگترین شهر پشتون نشین جهان شناخته میشود.

در خیبر - پشتونخواه 44 فیصد مردم از سواد محروم اند. شمار زیادی مدارس دینی وجود دارد که غالباً تعصب مذهبی را به طالبان القاح میکنند.

پشتون ها در شمال بلوچستان و بیشتر از آن در کویته مرکز ایالت بلوچستان اکثریت را تشکیل میکنند. آنها در مجموع ایالت، 40 در صد و هرگاه مهاجرین افغان را به آن اضافه کنیم 50 فیصد نفوس را میسازند.

د پانو شمیره: له 1 تر 2

maqalat@afghan-german.de افغان جرمن آنلاين په درنبت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ

پاڼه: دلیکنی د لیکنیزې بڼې پاڼوالی د لیکوال په غاړه ده، هبله من یو خپله لیکنه له رالیولو مخکې په خیر و لولئ

مناسبات میان پشتون ها و بلوچ ها (که در ایالت مربوط خود اکثریت را تشکیل نمیدهند)، بقدر کافی متشنج است. بلوچ ها آرزو ندارند در ایالت خود به اقلیت قومی تبدیل شوند. تغییر در ساختار قبیلوی:

7 اجنسی قبیلوی وجود دارد که 6 اجنسی آن به طول 800 کیلومتر سرحد دوفکتو را میان افغانستان و پاکستان تشکیل میکند (یک ثلث امتداد خط دیورند). انگریز ها نام ” فاتا“ (موافقتنامه اداره فدرال قبائل) را به این مناطق اطلاق کردند، درین مناطق از 7 تا 10 میلیون مردم زندگی مینماید.

اجنسی های قبیلوی دیگری به اسم ” پاتا “ (موافقتنامه اداره ایالتی قبائل) وجود دارند که ملکنده به آنها مرکزیت اداری داده و توسط ایالت خیبر – پشتونخواه اداره میشوند.

در سال 2008 شریعت در کلیت خود در مقطع کم زمانی در برخی ازین اجنسی ها از جمله سوات تطبیق شد. این امر با عکس العمل فوج که علم مقابله با بنیادگرایی را برافراشته بود، مواجه شد.

صلاحیت اداری این مناطق مربوط رئیس جمهور است. اما عملاً گورنر ایالت خیبر – پشتونخواه بالوسیله پولاتیکل اجنت صلاحیت های اجرایی و قضائی را اعمال میکند. فقدان کنترول در استفاده از صلاحیت ها بعضاً زمینه سوء استفاده از آن را مساعد ساخته است.

تطبیق قوانین نافذه پارلمان مرکزی در ” فاتا “ و ” پاتا “ اتوماتیک نیست. هر دو ساختار اتونومی لازم اداری را برای امور خود دارند.

اجنسی های قبیلوی فدرال در واقع ساحات بیرون حوزه حقوق است که متخلفین رنگارنگ از ترس مجازات به آنجا پناه میبرند.

در 1996 به منسوبین قبائل حق رای اعطا شد. 11 نماینده به اسامیله ملی فرستادند. با وجود اشتراک در قانونگذاری، قوانین موضوعه در اجنسی های قبیلوی تطبیق نمیشود مگر آنکه ولسمشر اراده کند. علی الرغم تلاش در جهت کانالیزه کردن کامپاین انتخاباتی در چوکات احزاب سیاسی در اگست 2011، قانون 2008 به فوج پاکستان دست آزاد در مداخله در امور قبائل میبخشد.

اتباع پاکستانی که از منطقه نیستند نمیتوانند در اجنسی ها ملکیت خریداری کنند یا سرمایه گذاری نمایند.

اکثریت پشتون ها از رفورم پشتیبانی میکنند. نقشه سیاسی کشور قابل تغییر است.

چار موضوع در مرکز بحث ها قرار دارد:

—الحاق مناطق قبائل آزاد به ایالت خیبر- پشتونخواه.

—شناخت حیثیت ایالت مستقل به این مناطق با انضمام بخش های دیگری از حواشی سرحد.

—شناخت اتونومی نسبی قبائل مانند گلگت- بالستان.

—حفظ حالت موجود (ستاتوکو).

در 8 نوامبر 2015 کمیونی به غرض ارزیابی موضوع تشکیل شد. کمیون در 25 اگست 2016 راپوری به مقامات ارائه کرد که طی آن میباید مناطق قبایلی به تدریج به

خیبر- پشتونخواه ملحق شود. بسیاری از احزاب سیاسی از طرح کمیون حمایت کردند. جمعیت العلمای اسلامی (مولوی فضل رحمان) و حزب عوامی ملی پشتونخواه از موضع مخالف، تطبیق طرح را به تعویق انداختند.

برخی پشتون ها جابه جایی کلیه مناطق پشتون نشین را در یک مجتمع بزرگ پیشبینی میکنند. این مجتمع که شامل شمال بلوچستان، اجنسی های قبیلوی فدرال، مناطق قبایلی و خیبر- پشتونخواه خواهد بود، یک ساحه بزرگ به وسعت بلوچستان را احتوا مینماید.

حکومت فدرال و حکومت ایالتی بلوچستان با این طرح به شدت مخالف اند.

قرار بود در 2 مارچ 2017 اجنسی های فدرال قبائل در پیوند با یکدیگر قرار بگیرند. فقدان اراده سیاسی ناشی از نا امنی عمومی در آستانه انتخابات پارلمانی آینده (تابستان 2018) مانع پیشرفت این کار شد.

مناطق قبائلی سرشار از معادن است که قسماً مورد استفاده قرار گرفته است. اما این مناطق از رهگذر مواد غذایی خود کفا نیست و صنعت پیشرفت نکرده است. خطوط مواصلات به دلیل مخالفت مشران قبائل و خوانین که از ناحیه نفوذ مردم خارج منطقه و از دست دادن اتورپته محلی و امتیازات نگران بودند، انکشاف نکرده است.

دوکتور م، عثمان تره کی

ادامه دارد...